

Udskriftsdato: 22. december 2025

KEN nr 11332 af 21/12/2015 (Historisk)

Ankestyrelsens principafgørelse 109-15 om magtanvendelse - flytning uden samtykke - risiko for væsentlig personskade - absolut påkrævet - psykiske behov

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2015-2161-48252

Ankestyrelsens principafgørelse 109-15 om magtanvendelse - flytning uden samtykke - risiko for væsentlig personskade - absolut påkrævet - psykiske behov

Resumé:

Flytning uden samtykke kan efter servicelovens regler kun finde sted, når det er absolut påkrævet for, at borgeren kan få den nødvendige hjælp, og hjælpen ikke kan gennemføres i borgerens hidtidige bolig. Det er desuden en betingelse, at borgeren ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger, og at borgeren udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og det vil være uforsvarligt ikke at sørge for en flytning.

Den nødvendige hjælp må forstås som hjælp til at dække både fysiske og psykiske behov, fx i kraft af fornemmelsen af at være en del af et fællesskab i det omfang, den pågældende selv kan rumme det. Der skal dermed ikke kun fokuseres på borgerens fysiske behov.

I den konkrete sag fandt Ankestyrelsen, at betingelserne for flytning uden samtykke var opfyldte i et tilfælde, hvor en hjerneskadet borger, som allerede boede på botilbud, var blevet tiltagende aggressiv og udadreagende på grund af ydre stimuli. Det var ikke muligt at ændre på de fysiske rammer i borgerens hidtidige botilbud, så borger blev skærmet fra stimuli. Borgeren opholdte sig langt størstedelen af tiden på sit værelse med fast vagt uden for døren, og blev fulgt af personalet, når borgeren forlod værelset for en daglig gåtur. Den nødvendige hjælp kunne derfor ikke gennemføres i borgerens hidtidige bolig, og det var absolut påkrævet at flytte borgeren.

Lovgivning:

Lov om social service - lovbekendtgørelse nr. 1284 af 17. november 2015 - § 124 a og § 129, stk. 1

Afgørelse:

1. Baggrund for at behandle sagen principielt

Ankestyrelsen har behandlet sagen principielt for at præcisere praksis i forhold til vurderingen af hvornår personer, der allerede bor i et botilbud, udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade i forbindelse med betingelserne for flytning uden samtykke.

2. Reglerne

Lov om social service § 124 a fastslår, at magtanvendelsesreglerne gælder for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne.

Lov om social service § 129, stk. 1, fastslår betingelserne for flytning uden samtykke til et bestemt botilbud, herunder at det skal være absolut påkrævet for at borgeren kan få den nødvendige hjælp, og der

skal være risiko for at borgeren udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade ved at blive boende i sin nuværende bolig.

3. Andre principafgørelser

Kasserede

Følgende principafgørelse er kasseret og gælder ikke længere:

C-1-02: Betingelserne for flytning af en dement kvinde fra en gerontopsykiatrisk afdeling på et plejehjem til en somatisk afdeling var ikke opfyldt. Der var ikke dokumenteret en tilstrækkelig reel risiko for, at kvinden udsatte sig for alvorlig personskade ved at forblive i den nuværende plejehjemsbolig. Det var ikke tilstrækkeligt, at kvinden, som var indadvendt og frygtsom og havde problemer med at klare det urolige og støjende miljø på den gerontopsykiatriske afdeling, blev skærmet på sit værelse og dermed risikerede tab af træning og socialt samvær.

Praksis er præciseret og indarbejdet i denne principafgørelse.

4. Den konkrete afgørelse

Ankestyrelsen har i møde truffet afgørelse i NNs sag om flytning uden samtykke.

Resultatet er

- NN skal flytte til det særlige botilbud Q.

Det betyder, at NN skal flytte uden at kunne give samtykke til flytningen.

Vi er således kommet til et andet resultat end Statsforvaltningen.

Der var enighed på mødet.

Begrundelsen for afgørelsen

Personkredsen for magtanvendelsesbestemmelserne

Ankestyrelsen lægger til grund, at NN har en betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne og modtager personlig praktisk hjælp efter servicelovens bestemmelser herom. Han er således omfattet af servicelovens afsnit om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten.

Vi lægger vægt på, at NN som følge af et uheld i 2002 pådrager sig en alvorlig hjerneskade. Han bliver i forbindelse med et ophold på en lukket psykiatrisk afdeling diagnosticeret med organisk hjernelidelse.

Vi lægger også vægt på, at NN har betydeligt nedsat kognitive evner. Han har en tydelig tendens til perseveration (fastlåshed i adfærd eller tanker) og er svært påvirkelig af stimuli. Han har derfor behov for en så struktureret hverdag som muligt. Han har begrænset verbalt sprog og svært reduceret hukommelse. Han

er under værgemål i alle personlige og økonomiske forhold. Det beskrives, at han er ude af stand til at varetage egne tarv.

Vi lægger desuden vægt på, at NN på nuværende tidspunkt bor på P, som er et botilbud efter servicelovens § 108.

Flytning uden samtykke

Vi finder, at betingelserne for optagelse i bestemt botilbud uden samtykke er opfyldte.

Betingelserne er:

- 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og
- 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og
- 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og
- 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og
- 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning.

Vi lægger vægt på:

- at NN beskrives som tiltagende udadreagerende og aggressiv. Han reagerer kraftigt på stimuli med øget aggressivitet til følge.
- at der er fast vagt fra et privat vagtfirma uden for NNs dør 24 timer i døgnet for skabe tryghed for personalet og de øvrige beboere.
- at NN stort set kun opholder sig på sit værelse.
- at det af en neuropsykolog vurderes, at NN muligvis vil kunne profitere af mere roligt bosted, med mere overskuelige og skærmede omgivelser end hans nuværende botilbud.
- at NNs nuværende værelse er beliggende på en gang med naboer på begge sider. Det er derfor ikke muligt på det nuværende botilbud at skærme ham fra unødige stimuli, heller ikke gennem en øget personalemæssig dækning.

Vi lægger desuden vægt på:

- at det i klagen beskrives, at NN i forbindelse med en aggressiv episode er oplevet at løbe direkte ind i en mur.
- at der er en generel risiko for en forringelse af NNs kognitive evner, da han tilbringer det meste af sin tid isoleret på sit værelse, og desuden bliver kraftigt medicineret for at dæmpe hans aggressivitet.
- at NNs nuværende botilbud, P, ifølge kommunens klage, er blevet re-godkendt med vilkår, omhandlende målgruppen, idet Socialtilsynet vurderer, at NN ikke aktuelt hører under målgruppen for P, og at han ikke profiterer af tilbuddet.

Det følger af domstolspraksis, at det er muligt at flytte en borger efter servicelovens § 129, stk. 1, hvis de fysiske rammer i borgerens botilbud medfører, at borgeren er nødt til at isolere sig på sit eget værelse i videre omfang, end borgeren selv ønsker det, og hvis dette fører til mistrivsel. Det er en forudsætning, at en ændret personalebemanning ikke vil kunne ændre på dette forhold. Vi henviser til dom i sag nr. BS 8-1734/2014, afsagt af Retten i Aalborg.

Vi finder på den baggrund, at flytning af NN er absolut påkrævet for, at han får den nødvendige hjælp, idet vi på baggrund af sagens oplysninger vurderer, at hjælpen ikke kan gennemføres i hans nuværende bolig. Vi vurderer desuden, at NN udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade ved at blive boende i sin nuværende bolig, og det vil således være uforsvarligt ikke at sørge for flytningen.

Botilbuddet

Vi finder, at botilbuddet Q er egnet til at dække NNs behov for hjælp og støtte.

Det fremgår af sagen, at den indstillede bolig på botilbuddet Q er et botilbud efter servicelovens § 108.

Vi lægger vægt på, at botilbuddet er indrettet til kun fire beboere, og NNs værelse er placeret isoleret i den ene ende af huset. Det er derfor muligt at begrænse stimuli, og NN har mulighed for at benytte toilet og bad uden at skulle kommunikere med andre beboere. Desuden er værelset lydisoleret for at begrænse stimuli. Det vil således være muligt at skærme NN fra ydre stimuli, uden at være nødsaget til at indskrænke hans frihed, som det sker på nuværende tidspunkt.